

Poština plačana v gotovini

ŠTEVILKA 4

LETNIK XXXVIII

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1937

VSEBINA:

Novosti gospodarskega značaja v predlogu združnega zakona. (Konec.) — Izpremembe in dopolnitve v uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. — Odredbe o davkih v novem državnem proračunu. — Izprememba taksnega zakona. — Banovinski davki, takse in doklade. — Iz našega združništva. — Gospodarstvo. — Literatura.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ štev. 4, I. 1937.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Stavbne zadruge Goričane v Preski, r. z. z o. z., se bo vršil 2. maja 1937 ob 11 v Društvenem domu. Dnevni red: 1. Poročilo likvidacijskega odbora. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig. 3. Slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge na Brniku, r. z. z o. z., se bo vršil dne 9. maja 1937 ob 9 dopoldne v prostorih mlekarne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 4. Volitev predsednika nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske zadruge v Cerkljah pri Kranju, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 3 popoldne v hiši Janeza Narobe. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 3. Volitev treh članov načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Cirkovcah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1937 po rani službi božji v posojilnišem prostoru v Cirkovcah. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

30. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. maja 1937 ob 3 popoldne v Domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Potrditev računskega zaključka za leto 1936. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

41. redni občni zbor Kmetijskega društva v Dobropoljah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 9. maja 1937 ob 15 v prostorih združne gostilne. Dnevni red: 1. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Volitev razsodišča. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske gospodarske zadruge v Goričah, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo 25. aprila 1937 ob 10 dopoldne v prostorih zadruge. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev nadzorstva. 5. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadruge v Gornjih Petrovcih, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 14 popoldne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 3. Volitev nadzornega odbora. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Združne elektrarne v Izlakah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 9. maja 1937 ob 3 popoldne v Združnem domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge Izlake-Zagorje, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo 9. maja 1937 po prvi sv. maši v Združnem domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Konzumnega društva v Kropi in Kamni gorici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob pol 4 popoldne v prostorih Prosvetnega društva v Kropi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Revizijsko poročilo. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Potrditev letnega računa; razbremenitev načelstva in nadzorstva. 5. Volitev treh članov načelstva in vseh članov nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kovorju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge na Krki, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo 25. aprila 1937 po prvi sv. maši, to je ob 1/8 zjutraj v šoli na Krki. Dnevni red: 1. Predavanje o živinoreji. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 5. Določitev članskih prispevkov za l. 1937. 6. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25 Din na leto, za pol leta 12.50 Din. — Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Novosti gospodarskega značaja v predlogu zadružnega zakona.

(Konec.)

Omejitev hranilnih vlog nečlanov.

§ 1⁽⁹⁾ Zelo dalekosežna je določba načrta o omejitvah pri sprejemanju hranilnih vlog od nečlanov: »Hranilne vloge od nečlanov morejo sprejemati: a) kreditne zadruge z neomejeno zavezo, ako imajo dve tretjini, no najmanj 10 zadružnikov, ki posedujejo nepremičnine; b) kreditne zadruge z omejeno zavezo, ako člani jamčijo za obveznosti zadruge najmanj z desetkratnim zneskom deleža, ako imajo najmanj 50 članov, toda take zadruge ne morejo od nečlanov sprejeti skupno večje vsote vlog nego znašajo skupaj deleži, rezerva in petkratni znesek deležev.«

Zaradi denarne krize, ki je nastopila po l. 1928 v bolj ali manj ostri obliki v vseh državah, se je v zakonodaji pojavil problem, kako uspešno zaščititi vlagatelja, ki je od te krize največ trpel, ne da bi se pri tem bistveno zadelo načelo gospodarske svobode. Zakonodaja je rešila ta problem tako, da je zahtevala omejitev sprejemanja tujih sredstev pri denarnih zavodih na podlagi gotovega razmerja med lastnimi sredstvi denarnega zavoda na eni strani

in tujimi sredstvi na drugi strani. Omejitev sprejemanja tujih sredstev v odvisnosti od višine lastnih sredstev denarnega zavoda je torej postala praktična potreba zaradi izkušenj, ki so jih napravili vlagatelji v denarni krizi zadnjih let. Drugo pa je seveda vprašanje, ali obstoji ta problem pri kreditnem zadružništvu, tako da bi ga zadružni zakon moral reševati. Omejitev glede višine hranilnih vlog pri nezadružnih denarnih zavodih še ni uzakonjena, dasi jo načrt zakona o bankah predvideva. Že to je razlog, da zadružništvo odklanja to omejitev, dokler omejitev ni uveljavljena za nezadružne denarne zavode. Toda še več! Zadružništvo stoji na stališču, da za zadružništvo ta problem ne obstoji. Kreditne zadruge so preko 90% zadruge z neomejeno zavezo, pri katerih člani-dolžniki nudijo vse jamstvo, ki je mogoče: vse svoje premoženje in nepremično premoženje. Pa tudi pri zadrugah z omejeno zavezo ta problem ne obstoji, ker so zadruge organizirane v poslovne zveze, ker obstoji obvezna revizija revizijskih zvez, ki nudi najboljše jamstvo za redno poslo-

vanje in ker so naposled zadruge v svojem poslovanju skoro redno omejene na manjši okoliš, tako da vlagatelji poznajo opravnike in jim je več ali manj znano tudi poslovanje.

Pa tudi, če bi za zadruge z omejeno zavezo obveljala omejitev sprejemanja hranilnih vlog, gre vendar omejitev načrta predaleč, ker načrt zahteva ne le polno kritje za ves tuji denar, ampak še daleč preko polnega kritja. Vzemimo, da ima zadruga minimalno predpisano število 50 članov z deležem po 100 Din vsak in torej jamstvom 1.000 Din in da ima poleg tega še rezerve 5.000 Din. Lastna sredstva: deleži in rezerva znašajo torej 10.000 Din, jamstvo zadružnikov 50.000 Din, skupno torej 60.000 dinarjev pokritja, dočim sme zadruga po določbi načrta sprejeti od nečlanov hranilnih vlog vsega le do 35.000 Din. Ta primer jasno kaže, da je določba načrta glede omejitve sprejemanja hranilnih vlog nečlanov šla predaleč, ko zahteva najmanj desetkratno jamstvo, sprejemanje vlog od nečlanov pa je dovoljeno le do višine petkratnega jamstva. Poleg tega bi veljalo za te zadruge kot minimalno število članov 50, dočim načrt v § 5 za splošno predvideva, da more zadrugo osnovati najmanj 7 oseb.

Pri zadrugah z neomejeno zavezo zahteva načrt za sprejemanje vlog od nečlanov ta pogoj, da morata dve tretjini članov, najmanj pa 10 članov posedovati nepremičnine. Pri tej določbi vidimo vpliv rajfajzenskih načel, po katerih se zahteva pri zadrugi z omejenim okolišem neomejena zaveza vseh članov — posestnikov nepremičnin. Seveda je pa zopet tukaj postavljena zahteva, da mora taka zadruga imeti najmanj 15 članov kljub splošnemu dolo-

čilu iz § 5, da more zadrugo osnovati najmanj 7 oseb.

Naj se tu dotaknem še vprašanja, kako je s hranilnimi vlogami članov in nečlanov. Namen kreditnih zadrug je, da preskrbujejo članom kredite po čim ugodnejši obrestni meri. Glavni posel dovoljevanja kreditov je torej vezan samo na člane. Pomožni posel, to je sprejemanje hranilnih vlog, pa se vrši z nečlani. Bistveno pri kreditni zadrugi je torej, da dovoljuje posojila le članom, dočim hranilne vloge sprejema od nečlanov. Zakaj torej načrt govori o omejitvi sprejemanja hranilnih vlog od nečlanov? Za razmere urejenega kreditnega zadružništva velja res pravilo, da hranilne vloge stavijo na razpolago skoro izključno le nečlani, da more zadruga iz teh sredstev dajati posojila članom. Razmere v južnih pokrajinah, kjer je varčevanje in nalaganje prihrankov v zadruge še prava redkost, pa so precej drugačne. Kreditne zadruge morajo vršiti tam šele vzgojo k varčevanju in propagando varčevanja. Način te vzgoje je pa tako zvano obvezno ali stalno varčevanje, h kateremu pa so obvezani samo člani zadruge. Člani se obvežejo, da bodo redno tedensko ali mesečno nalagali gotov znesek v kreditno zadrugo in ta vloga ostane na daljši rok vezana kot zadružni obratni kapital.

Kreditne — nekreditne zadruge.

§ 1⁽⁸⁾ Načrt uvaja strogo diferenciranje zadružništva v kreditno zadružništvo in nekreditno zadružništvo: »Kreditne zadruge in njihove zveze se morejo baviti samo s sprejemanjem hranilnih vlog, najemanjem kreditov in dovoljevanjem posojil, dočim se druge

vrste zadrug ne morejo baviti s sprejemanjem hranilnih vlog in dovoljevanjem posojil.« — Diferenciranje v kreditno združništvo in nekreditno velja torej enako za zadruge kakor tudi za poslovne zveze zadrug. V poglavju o združnih zvezah (§ 89⁽⁴⁾) ima načrt še določbo, da morejo v poslovnih zvezah kreditnih zadrug biti članice samo kreditne zadruge. Diferenciranje v kreditno in nekreditno združništvo velja torej ne samo za poslovanje, ampak tudi za organizacijo, za strokovno združevanje zadrug v zveze.

Potrebo te ločitve prinese s seboj razvoj združništva. Rajfajzenov tip zadruga je še univerzalen; zadruga vrši za svoje člane vse posle: preskrbo kredita, nabavo kmetijskih potrebščin, vnovčevanje kmetijskih pridelkov, preskrbo plemenske živine, semen, skupno uporabo kmetijskih strojev itd. — vse v eni zadrugi. Ta Rajfajzenov univerzalni tip zadruga se je v začetku uveljavil tudi v južnih pokrajinah, ker so v Srbiji »zemljoradniške zadruga« ali na Hrvaškem in Slavoniji »hrvatske seljačke zadruga« oskrbovale prvotno svojim članom vse, kar kmet od zadruga sploh more imeti: kredit, nabavo, vnovčevanje. Toda tudi v teh pokrajinah se je združništvo kmalu diferenciralo in izvedlo praktično ločitev kreditnih zadruga od nekreditnih. Načrt torej v tem oziru ne zahteva več, kot kar je že praksa izvedla. Drugo pa je seveda diferenciranje, ki ga zahteva načrt tudi pri združevanju v zveze. Te zahteve načrta bo v praksi šele treba izvesti, treba bo delati pot tam, kjer danes še niti ni napravljena gaz. In še eno moramo pri tem omeniti. Kljub temu, da se je že izvršilo diferenciranje zadruga v kreditne in

nekreditne, so pa vendar mnoge nekreditne zadruga, zlasti delavske konsumne zadruga redno sprejemale tudi hranilne vloge. Te hranilne vloge jim seveda niso služile za dovoljevanje posojil, ampak kot obratni kapital za blagovno poslovanje. Zlasti je sprejemanje hranilnih vlog omogočilo konsumnim zadrugam, da so mogle v nujnih slučajih članom dajati blago tudi na kredit, kar pa je seveda proti rohdalskim principom, ki zahtevajo prodajo le za gotovino.

Nalaganje odvišnega denarja.

§ 1⁽¹⁰⁾ Glede kreditnih zadruga postavlja načrt še tretjo zahtevo, tudi čisto gospodarskega značaja, da morejo kreditne zadruga svoj odvišni denar nalagati samo pri poslovnih kreditnih zvezah ali pri državnih oziroma od države privilegiranih denarnih zavodih. Načrt torej uvaja to, kar imenujemo zadrugarji »zadruga disciplino« za kreditne zadruga glede poslovanja s poslovno kreditno zvezo, dočim je bila doslej v tem oziru disciplina odvisna od zavednosti, od dobre volje poedine zadruga in od njenega zaupanja v poslovno zvezo. Kakor je zadruga disciplina za združništvo važna, vendar dekretirana disciplina v združništvu ni zaželeno, ker more roditi ravno nasprotno od onega, kar se je hotelo doseči. Denar more spraviti pod disciplino le ena stvar, to je zaupanje. Zaupanja pa ne more dati zakon, temveč le dobro gospodarstvo ali najširše jamstvo.

Poslovanje z nečlani.

§ 1⁽⁶⁾ Zanimive so določbe v načrtu, tudi med splošnimi določbami, kdaj more zadruga poslovati z nečlani. Te

določbe so izdelane dosti detajlno, tako da so v njih navedene skoro vse vrste zadrug. Večina teh določb bi se mogla reducirati na načelo, katero bi bil moral zakon navesti, da zadruga more vršiti z nečlani vse pomožne ali stranske posle, ki so potrebni, da more zadruga izvrševati svoj glavni posel s svojimi člani. Mlekarska zadruga mora prodajati mlečne izdelke trgovcu ali konsumentu, torej nečlanom, da more vršiti svoj glavni posel, to je predelavo in vnovčevanje mleka za gospodarstvo svojih članov. Seveda ta distinkcija med glavnimi in pomožnimi posli ni vedno tako jasna, zlasti ne ljudem, ki se ne pečajo poklicno z združništvom. Zaradi nerazumevanja, kaj je glavni posel in kaj je pomožni posel, smo ponovno doživljali, da so davčne oblasti zahtevale, naj bi mlekarske zadruge prodale mleko in mlečne izdelke le članom, torej zopet istim posestnikom, od katerih so ga v svrhu vnovčenja prevzele. Zato ni odveč, ako načrt za posamezne vrste zadrug našteva, katere posle morejo dotične zadruge vršiti z nečlani, katere posle je torej smatrati za pomožne.

Ločitev revizijskih zvez od poslovnih.

§ 89^(1, 5) Gospodarskega značaja so tudi določbe, ki zadevajo združevanje zadrug v poslovne in revizijske zveze: »Vsaka zadruga mora biti članica revizijske zveze in more biti članica poslovne zveze, ki je članica iste revizijske zveze.« — Načrt postavlja čisto novo zahtevo, ki praktično v naši državi še sploh ni nikjer izvršena: ločitev sedanjih združnih zvez v revizijske zveze in v poslovne zveze, pri poslovnih zvezah pa zopet ločitev kreditnih zvez od nekreditnih zvez, kakor smo

ravnokar slišali. Ker se te zveze vendar morejo vzdrževati le s prispevki včlanjenih zadrug, pomeni ta zahteva znatno gospodarsko breme, ker bo vsaka zadruga redoma včlanjena v dveh zvezah, v poslovni in v revizijski. Vse združne zveze, ki danes obstojijo v državi, so revizijske in poslovne zveze obenem. Zveze v dravski banovini so revizijske zveze in poslovne zveze kreditnih zadrug obenem. Pač pa so se poslovne zveze nekreditnih zadrug vsaj v dravski banovini že davno ločile od revizijsko kreditnih zvez. Združništvo je prav kmalu uvidelo, da kredit in trgovina, oziroma kredit in produkcija ne moreta biti v isti roki, pod isto streho. Pač pa je ustrezalo in ustreza še danes praktičnim potrebam to, da je kreditna zveza obenem revizijska zveza. Z dobrimi revizijami je namreč najbolje poskrbljeno za potrebno varnost pri podeljevanju in upravi kreditov. S tega stališča nam ločitev v revizijske in kreditne zveze ni dobrodošla in jo bomo morali zaradi praktičnih ozirov tako izvesti, da ostane revizijska zveza in kreditna zveza vsaj pod isto streho, tako da bodo kreditni zvezi vse informacije o stanju in poslovanju kreditnih zadrug vedno na razpolago. Glede delitve zvez načrt ne priznava ne izjeme, ne popuščanja in zaradi popolne jasnosti izrazi isto misel še enkrat negativno: »Revizijska zveza ne more biti obenem poslovna zveza, kakor tudi ne obratno.«

Če se vprašamo, kakšni razlogi so bili za avtorja načrta merodajni za to strogo delitev, moramo priznati, da ti razlogi za naše gledanje niso tako neovrgljivi. Avtorji so pojasnjevali, da mora revizijska funkcija biti popolnoma neodvisna, netangirana od kakršnihkoli

poslovnih interesov, da mora revizijska zveza biti nad zadrugami, kakor sodnik nad strankami. Revizija je v bistvu javna funkcija, ki jo revizijske zveze vršijo nad zadrugami s pooblastilom in tudi s podporo javnih oblasti, kakor to predvideva § 107 načrta. Z ozirom na tak položaj revizijskih zvez smatrajo avtorji, da ni prav združljivo, da bi se v isti skupni zvezi vršilo revizijsko delo, obenem pa kreditno poslovanje z zadrugami.

Glede stroškov je seveda treba pripomniti, da so doslej zveze svoje revizijske stroške pokrivala v glavnem iz dohodkov svojega kreditnega poslovanja, dočim jih bodo po načrtu morale pokrivati zadruga same (§ 101⁽¹⁾), v kolikor ne bodo zadostovale podpore iz fonda za podpiranje združništva, ki ga predvideva načrt v § 107.

Vprašanje nastane, ali bodo mogle po uzakonitvi načrta obstojati divje zadruga in ali bo zanje veljala kot doslej pri nas sodna revizija? Načrt v § 89 jasno določa, da mora revizijska zveza sprejeti v članstvo zadrugo, ki se ji javi in je že vpisana v združni register. Ako je ne sprejme, mora zadrugo o tem obvestiti in navesti razloge, proti čemur se more zadruga pritožiti na glavno združno zvezo. Le-ta odloči o pritožbi, da ali zveza mora zadrugo sprejeti ali pa napoti zadrugo na kako drugo zvezo, ali pa odbije pritožbo in obvesti registrsko sodišče, katero bo pač potem brisalo zadrugo, ki jo noče, oziroma ne more sprejeti v članstvo nobena revizijska zveza.

Kreditne zadruga — kreditna zveza.

§§ 1⁽¹⁰⁾, 89⁽⁴⁾ Kreditne zadruga morajo po načrtu nalagati odvišni denar

samo pri svoji poslovni kreditni zvezi ali pri državnih, oziroma privilegiranih denarnih zavodih ali v združni banki, kadar se ustanovi. Po § 89⁽⁴⁾ pa morejo biti v poslovnih zvezah kreditnih zadrug članice samo kreditne zadruga. Zaradi delitve v kreditne in nekreditne zveze je onemogočeno fluktuiranje denarja med poslovnimi zvezami kreditnih zadrug in poslovnimi zvezami nekreditnih zadrug. To je tudi ena izmed točk v načrtu, ki jo združništvo smatra za škodljivo združnim interesom in zato odklanja. Kreditno združništvo namreč doslej ni delilo kredita samo poedinim gospodarjem, ampak tudi nekreditnim zadrugam in zvezam nekreditnih zadrug. Med posameznimi vrstami zadrug in zvez je obstajala finančna kooperacija. Za razmere v dravski banovini moramo posebej poudariti, da so se zadruga za nabavo in vnovčevanje in v neki meri tudi produktivne zadruga samo zaradi tega tako lepo razvijale, ker jim je kreditno združništvo stavilo na razpolago ali direktno ali pa potom zvez potrebna finančna sredstva. Če bodo obveljale ravno navedene določbe načrta, bo finančna kooperacija med kreditnimi zvezami in zvezami nekreditnih zadrug onemogočena in razvoj nekreditnega združništva znatno oviran. Poslovna zveza kreditnih zadrug ne bo mogla kreditirati poslovne zveze nekreditnih zadrug, niti direktno nekreditne zadruga, ker mora odvišni denar, kolikor ga ni dala članicam kreditnim zadrugam, nalagati ali pri združni banki, kadar se bo ustanovila, dotlej pa le pri državnih ali privilegiranih denarnih zavodih ali pa pri onih zavodih, v katerih ima ona in njene zadruga večino delnic.

Za pravo, resnično zadružništvo.

Iz navedenega vidimo torej, da so določbe gospodarskega značaja v načrtu zadružnega zakona precej številne in da so vse obligatornega značaja. Skoro vse so tudi navedene v prvem poglavju splošnih določil in sicer v prvem paragrafu, ki obravnava v prvem odstavku definicijo zadruga. S tem je določbam dan večji poudarek, da so ravno v teh določbah izraženi bistveni znaki pojma zadruga. Imajo pa te določbe jasen namen zavarovati zadružno obliko pred zlorabami in ji ohraniti značaj socialno gospodarske ustanove, v kateri dejansko neposredno sodelujejo in sami odločajo zadružni člani.

Če bo načrt v tej obliki postal zakon, potem ne bomo več imeli dvoje vrst zadrug, kakor jih imamo dandanes. Poleg resničnih zadrug z vsemi bistvenimi znaki imamo zadruga, ki imajo sicer zadružno obliko, a jim manjka bistveni znak neposrednega sodelovanja članov pri poslovanju in pri določanju opravnikov zadruga. Take zadruga seveda po novem zakonu ne bodo mogle več obstati in bodo morale v roku, ki ga določajo prehodne določbe, iz zadružnega registra izginiti, ako se ne bodo v vsem prilagodile določbam novega zakona. Tudi za davčno oblastvo bo postala odvisna delitev zadrug v dve vrsti: One, ki izpolnjujejo pogoje za davčno prostost, in one, ki takih pogojev ne izpolnjujejo. Če bo zadruga odgovarjala vsem določbam, ki jih obsega načrt zadružnega zakona, bo že tudi izpolnjevala pogoje za davčno prostost in prostost uživa. Če pa določbam načrta ne bo odgovarjala, itak ne bo mogla eksis-

tirati, ker jo nobena revizijska zveza ne bo mogla sprejeti v članstvo, oziroma jo bo morala iz članstva izključiti.

Ugodnosti za zadruga.

Na koncu naj še pripomnimo, da daje načrt z ozirom na dejstvo, da se bodo mogle ustanavljati in obstojati po njem samo resnične zadruga, vsem zadrugam in njihovim zvezam nekatere ugodnosti. Zadružni revizorji bodo imeli pravico do brezplačne vožnje na državnih železnicah in ladjah. Osnuje se fond za podpiranje zadružništva, v katerega se stekajo gotovi procenti dobička Poštne hranilnice, Državne hipotekarne banke in Državne razredne loterije, poleg tega pa vsakoletna dividenda onih delnic Privilegirane agrarne banke, ki so v rokah države ali Državne razredne loterije. Kot krono v organizaciji kreditnega zadružništva predvideva načrt še ustanovitev **zadružne banke** z vsemi ugodnostmi, ki jih imajo po načrtu zadruga in zveze.

Določbe gospodarskega značaja v načrtu so dalekosežne. Vendar pa moramo s stališča zadružništva priznati, da so v pravi zadružni organizaciji, kakor jo predstavlja zadružna ideologija, utemeljene in potrebne, mogoče z edino izjemo par manj važnih določb, kot je na primer prepoved prevzemanja proizvodov na čvrst račun. Zato skoro vse zadružništvo težko pričakuje, da se zadružna zakonodaja izenači. Poudarjam skoro vse zadružništvo zaradi tega, ker neka zadružna grupa na izenačenju zakonodaje nima interesa, nasprotno ima interes, da ostane v veljavi zanjo dose-daj veljavni zakon, ki ji daje monopolno stališče.

Izpremembe in dopolnitve v uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov.

Finančni (proračunski) zakon za leto 1957/58, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila t. l., obsega v § 24 važne izpremembe v uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. Obsega pa tudi nekaj pomembnih dodatkov in dopolnil. Ker so ti novi predpisi velike važnosti za posojilnice in njihove kmečke dolžnike, jih objavljamo dobesedno, kakor so navedeni v besedilu zakona.

1. Obroki, ki se pobirajo na račun države na podlagi členov 28 do 31 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 25. septembra 1956, uživajo zakonsko pravico prvenstvenega plačila iz celokupne dolžnikove imovine v smislu člena 146 zakona o neposrednih davkih; za postopek in stroške tega izterjanja veljajo ustrezajoči predpisi zakona o neposrednih davkih.

2. Upniške listine, ki jih je prevzela Privilegirana agrarna banka v smislu drugega odstavka člena 7. uredbe o likvidaciji kmečkih dolžnikov z dne 25. septembra 1956, obdrže tudi brez zamene svojo polno obvezno moč nasproti vsem obvezanim osebam vse do popolnega poplačila teh dolgov po predpisih uredbe.

3. Vsota, na katero se glase boni, ki jih izdaja Privilegirana agrarna banka v smislu člena 18 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov od 25. septembra 1956, predstavlja popolno izplačilo terjatev v tekočem računu ustanovam iz prvega odstavka člena 7 uredbe; z izdajanjem teh bonov ugasne v ustrezajoči višini terjatev omenjenih ustanov nasproti Privilegirani agrarni banki.

4. Vse poslovne pošiljke Privilegirane agrarne banke so oproščene poštne in drugih poštних pristojbin.

5. V uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 25. septembra 1956 in v pravilniku za izvrševanje iste uredbe se vnesejo sledeče spremembe:

a) Dolžniki iz čl. 5 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov morajo v roku dveh mesecev od dne, ko stopi ta zakon v moč (t. j. od 1. aprila 1957), s priporočenim pismom obvestiti svoje upnike, da se bodo koristili z olajšavami iz čl. 5 in morajo v istem roku zahtevati cenitev površine v smislu pravilnika o načinu cenitve parcel, ki se imajo računati v površino 50, odnosno 100 ha. V nasprotnem slučaju izgube pravico okoristiti se z olajšavami iz čl. 5 uredbe.

b) Kolikor presega kmetov dolg po čl. 3 odst. 4 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov 500.000 dinarjev, se presežek dolga preko 500.000 dinarjev ne smatra kot kmetov dolg in upniki imajo pravico, da izterjajo ta presežek, kolikor je dolžnikova imovina vredna več nego 500.000 dinarjev.

c) Rok iz drugega odstavka čl. 20 uredbe se podaljša do 26. septembra 1958. (Mišljen je rok za obremenitve, postavljene po prvotnem besedilu uredbe v letu dni po 25. septembru 1956 na nepremičnine zavezanih oseb, ki so postale dolžniki Privilegirane agrarne banke, katere obremenitve imajo vrstni red šele za hipoteko banke.)

č) Rok za izročitev listin po odstavku 2 in 3 čl. 7. uredbe v zvezi z odstavkom 1 čl. 21 pravilnika za iz-

vrševanje uredbe se podaljša do 1. junija 1957. Do tega roka se morejo dolžniki kmetje sporazumevati z upniškimi ustanovami, da jim plačajo svoj dolg, držeč se odredb odstavka 1 čl. 51 uredbe tako, da se v ta namen izvzete listine ne morejo več izročati PAB.

Pripomba: V prvem odstavku čl. 51 uredbe je odrejeno, da se predpisi uredbe ne morejo s pogodbo izpreminjati v dolžnikovo škodo. Če se torej posojilnica pogodi z dolžnikom tako, da bi bil njegov pravni položaj po pogodbi slabši nego po predpisih uredbe, bi bil tak sporazum neveljaven in posojilnica izgubi ugodnost, da bi mogla od države zahtevati doprinos za pokritje dolgovane glavnice.

d) (Razpravlja o nepremičninah, zastavljenih za kmečke dolgove, katere

so prešle v last Državne hipotekarne banke.)

e) Rok iz odstavka 1 čl. 26 uredbe se podaljša do 1. junija 1957. (Mišljen je rok za vložitev prošnje za znižanje dolga, ki znaša več nego 25.000 dinarjev.)

f) Uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 25. septembra 1956 se dodaja nov člen 26 a:

»V slučaju, ko zaprosi dolžnik znižanje dolga po členih 24 do 26, bo sodišče, ako se Privilegirana agrarna banka ne odzove pozivu k naroku, po službeni dolžnosti in po svobodni oceni pretehtalo dolžnikove navedbe in napravilo sklep.«

g, h, i) se tiče agrarnih subjektov in kmetov, ki so kupno ceno dogovorili v kmetijskih proizvodih.

Odredbe o davkih v novem državnem proračunu.

1. V § 19. proračunskega zakona za l. 1957/58 je glede izrednega doprinos a odrejeno:

»Kot izredni doprinos za proračunsko leto 1957/58 plačajo obvezniki uslužbenskega davka 1% svojih prejemkov, zavezanih uslužbenskemu davku, izvzemši ponavljajoče se prejemke iz tistega službenega razmerja, ki ni osnovano na mesečni plači z odpovednim rokom. Izjemoma se ta izredni prispevek ne pobira od hišnega služabništva, orožnikov, graničarjev, podčastnikov in upokojencev, ki so jim urejene pokojnine po določbah zakonov, ki so veljali pred uveljavitvijo zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 21. julija 1923, zakona o državnem prometenem osebju z dne 28. oktobra 1923 in

zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923.

2. Glede trajne izgube davčne prostosti zadrug prinaša proračunski zakon važno izpremembo. V točki 8. čl. 76. zakona o neposrednih davkih je bilo dosedaj odrejeno, da izgube zadruge, ki ne izpolnjujejo nekaterih pogojev za priznanje davčne prostosti, to prostost za vedno. Sedaj je mesto besed »trajno izgubo davčne oprostitve« postavljeno »izgubo davčne oprostitve za 2 davčni leti«.

Pravilnik dodaja k tej izpremembi sledeče tolmačenje:

Obrestovanje deležev se smatra kot delitev dobička in take zadruge ne morejo biti oproščene po točki 7. čl. 76. zakona. Izjemoma ne izgube oprostitve

kreditne zadruge, ki plačujejo obresti na deleže do višine eskontne mere Narodne banke, ako izpolnjujejo vse druge pogoje iz točke 7 in iz 2. odst. točke 8. čl. 76.

Zadruge iz točke 7. čl. 76 izgube davčno oprostitev za ono davčno leto, ki sledi poslovnemu letu, v katerem se ugotovi, da njihovo poslovanje ne ustreza odrejenim pogojem, če namreč: 1. niso včlanjene v nobeni revizijski zvezi, 2. če delijo dobiček, 3. če dajejo tanti-jeme članom načelstva in nadzorstva, 4. če lahko dele svoje rezerve med združnike.

Zadruge, za katere se ugotovi, da 1. delajo tudi z nečlani, 2. da prodajajo alkoholne pijače in 3. da prodajajo luksuzne predmete, izgube pravico do oprostitve za 2 poslovni leti.«

3. Glede odbitkov, ki se izvzemajo iz davčne osnove pri odrejanju družbenega davka, dodaja proračunski zakon dopolnilo k čl. 82. pod novo točko 14. in predpisuje:

»V nobenem primeru se ne morejo priznati odbitki, odnosno izdatki, npravljeni za doseg takih dohodkov (dobičkov), kateri po odredbah tega zakona (t. j. zakona o neposrednih davkih) v celoti ali le deloma ne pridejo v davčno osnovo.«

Pravilnik obsega k tej točki sledeče pojasnilo (čl. 6., točka 2.): »V onih slučajih, ko obsega bilanca, po kateri se izvršuje odmera družbenega davka, take dohodke, ki v celoti ali deloma ne pridejo v osnovo družbenega davka, se pojavlja potreba, da se z izločanjem takih dohodkov obenem izvzemajo tudi izdatki, ki se nanašajo na take dohodke. Taki slučajji morejo nastati, kadar zaključni računi obsegajo dohodke kot n. pr. a)

kateri so podvrženi drugi davčni obliki (n. pr. dohodek od zgradb in zemljišč, točka 3. čl. 83. zak.); b) kateri so podvrženi isti davčni obliki, toda pri drugi osebi (n. pr. dividende domačih delnic, točka 3. čl. 83. zak.); c) kateri so oproščeni rentnine; č) kateri so trajno oproščeni družbenega davka (n. pr. državna ali občinska elektr. centrala proizvaja in prodaja tok za zasebno in javno razsvetljavo, točka 1. in 2. čl. 76. zakona); d) kateri sploh niso podvrženi družbenemu davku (n. pr. dohodki javnopravnega značaja, obseženi v zaključnih računih samoupravnih pridobitnih podjetij); e) dohodki iz inozemstva, kolikor se po čl. 78. zakona izvzemajo iz davčne osnove; f) kateri so začasno oproščeni družbenega davka (n. pr. banka ima tudi brodarstvo, kovinska industrija ima brodogradarstvo) in temu podobno.

Te odredbe se upoštevajo že pri odmeri za davčno leto 1937.

4. Novi so predpisi o minimalnem davku, čegar posamezne postavke so znatno povišane. Prememba se glasi:

»Odst. 2., točka I. čl. 86. zakona o neposrednih davkih se briše in se mesto tega postavlja naslednje besedilo:

»Toda osnovni in dopolnilni davek ne sme biti manjši od minimalnega davka, ki znaša:

2‰ t. j. 2 Din od 1.000 Din od osnove, ki ne presega 5,000.000 Din;

3‰ t. j. 3 Din od 1.000 Din od osnove, ki ne presega 15,000.000 Din;

5‰ t. j. 5 Din od 1.000 Din od osnove, ki ne presega 30,000.000 Din;

8‰ t. j. 8 Din od 1.000 Din od osnove, ki presega 30,000.000 Din.

Kot osnova minimalnega davka se jemlje: a) pri industrijskih, trgovskih

in rudarskih podjetjih in zadrugah letni kosmati promet; b) pri zavarovalnih društvih znesek letnih kosmatih premij (upoštevajoč tudi pozavarovane premije) po odbitku storniranih poslov in bonusa; c) pri denarnih zavodih, hranilnicah, kreditnih zadrugah in pod. letni znesek kosmatih obresti (izvzemši obresti, ki so oproščene družbenega davka), provizij in uslug. V nobenem slučaju pa ne more minimalni davek biti manjši kakor:

$2^{0/100}$ t. j. 2 Din od 1.000 Din od vloženega kapitala, ki ne presega 5.000.000 dinarjev.

$5^{0/100}$ t. j. 5 Din od 1.000 Din od vloženega kapitala, ki ne presega 15.000.000 dinarjev.

$5^{0/100}$ t. j. 5 Din od 1.000 Din od vloženega kapitala, ki ne presega 30.000.000 dinarjev.

$8^{0/100}$ t. j. 8 Din od 1.000 Din od vloženega kapitala, ki presega 30.000.000 dinarjev.

V slučajučasne odmere davka po čl. 80. se kot minimalni davek, ako se isti v pomanjkanju vloženega kapitala ne more odmeriti po odredbah prejšnjega odstavka, vzame $2^{0/100}$, t. j. 2 Din od 1.000 Din čiste imovine.

Podjetjem, ki so podvržena plačevanju posebnega davčnega dodatka (t. II. čl. 86.) se jemlje minimalni davek, izračunan po prejšnjih odredbah, v dvojnem iznosu.

Samoupravne doklade se morejo nalagati samo na 50% minimalnega davka.

Odst. 8., točka I. čl. 86. zakona o neposrednih davkih se spremeni in se glasi:

»Pri podjetjih, ki nimajo nobenega elementa vložene glavnice (deveti odstavek, točka I. čl. 86.), se smatra, da znaša rentabiliteta 10%.«

5. Poslednji odstavek točke I. čl. 86. zakona o neposrednih davkih se spremeni in se glasi:

»Dividende na delnice, obresti, podeljene na združne deleže, odškodnine ali koristi ustanoviteljev ali drugih članov iz dohodkov podjetja (1. odst. točke I. čl. 82.), obresti lastnega vloženega kapitala (2. odstavek točke 4. čl. 82.) ali na drug način porazdeljeni dobiček je podvržen plačilu 10% - n e g a d a v k a. Ta davek so dolžna podjetja iz čl. 74. pridržati in ga izročiti državnim blagajni najkasneje v roku 15 dni po izplačilu ali odobritvi. Ako se ob pregledu ugotovi nepravilnost v delu oseb, ki so obvezane, da odbijejo ta davek, v škodo državne blagajne, se škoda takoj nadplača z 8% obrestmi za ves odnosni čas; če pa obstoji še čin davčne utaje, se uporablja odredba čl. 142. Na ta davek se ne morejo nalagati samoupravne doklade.«

Te izpremembe se upoštevajo že pri odmeri davka za davčno leto 1937.

6. I z j e m n a o l a j š a v a. V § 19., točka 12. je obsežena neka olajšava, ki pa za naše zadruge menda ne bo prišla nič v poštev. Tu je namreč določeno: »Vsem zadrugam in njihovim zvezam, katere vsled obrestovanja poslovnih deležev ali vsled razdeljevanja prebitka med člane v razmerju poslovanja z drugo niso izpolnjevale pogojev za oprostitev po točki 7. čl. 76. zakona o neposrednih davkih, ako to obrestovanje ni preseglo eskontne mere Narodne banke, se za davčna leta 1929 do vštete ga leta 1935 ne odmeri družbeni davek, oziroma se odmerjeni in neplačani davek odpiše, dočim se že plačani davek ne povrne.«

Izprememba taksnega zakona.

Finančni (proračunski) zakon za leto 1957/58 obsega nekaj precej važnih sprememb taksnega zakona. Te izpremembe, kolikor so tudi za zadrage večjega pomena, naštevamo v vrstnem redu po postavkah v taksni tarifi.

T. p. 1. Za pismene ali protokolirane opozoritve, vloge ali prošnje vobče, razen onih, ki so obremenjene s posebno večjo takso, se je dosedaj plačevala taksa 5.— dinarjev; odslej je ta taksa povišana na 10.— dinarjev.

Pripomba 2 k tej tar. postavki se izpremeni in se glasi: »Taksa za prošnjo kakršnekoli vrste, bodisi po zakonu o taksah, bodisi po pristojskih zakonih, ne sme biti v administrativnih poslih manjša nego 10 dinarjev.«

Za vloge in prošnje, ki so po zakonu oproščene od plačevanja taks, se ta taksa ne pobira.

T. p. 2. Za vse priloge, ki se dodajajo prošnjam, vlogam, pritožbam, tožbam in vobče vsem pismenim ali protokolarnim vlogam, je taksa zvišana od 2 dinarja na 4 dinarje.

T. p. 6. Za pritožbe zoper odločbe nižjega administrativnega državnega ali avtonomnega oblastva, namenjene višjemu oblastvu, kolikor ni v veljavnih zakonih določena posebna večja taksa ali kolikor te pritožbe niso oproščene takse, se mesto dosedanje takse 20 Din plačuje taksa 30 Din.

Izpremeni se tudi pripomba 1. k tej tar. postavki in se glasi: Za nobeno pritožbo, vloženo zoper formalne odločbe, ne sme biti taksa manjša od 30 Din.

T. p. 8. točka 5.: V drugem odstavku se izpremeni prvi stavek tako, da se za oglase v časnikih, koledarjih, periodič-

nih časopisih itd. pobira v krajih do 40.000 prebivalcev taksa v izmeri 25%, v krajih 40.000 do 80.000 prebivalcev taksa v izmeri 50% od takse, ki je določena v tretji točki tar. post. 8.

T. p. 12. Na kupne pogodbe se plača taksa kakor doslej, namreč od vrednosti premičnin 1%, od vrednosti nepremičnin 4%, nova pa je določba, da se plača za dotično listino še posebej taksa 10 dinarjev.

Tej tar. postavki se doda nova pripomba 5 a):

»Pridobitev ali prenos kupne pravice, v katere pogledu podpada nepremičnina taksi, kakor tudi prenos same nepremičnine, vendar ako kupna pravica izgubi veljavo poprej, nego se vknjiži v zemljiški knjigi ali prevzame v last nepremičnina, ki je predmet kupne pravice, potem se od vrednosti nepremičnine plača taksa, določena za pogodbe o nakupu ali prodaji nepremičnih stvari.

Za kupoprodajne pogodbe odrejeno takso je treba plačati tudi tedaj, ako kdo neko nepremičnino pridobi ali zasigura v ta namen, da jo v delih ali v celoti proda dalje tako, da je lastnik dolžan nepremičnino izročiti ali pogodbeni stranki, ali tretji, po nji določeni osebi.

T. p. 12. opomba 12. odd. I. točka 7 obsega glede dopolnilne prenosne takse sledečo novo določbo:

Ako brez povečanja ali zmanjšanja objekta v teku trajanja ene taksne periode prometna vrednost kakega posestva poskoči ali pade, potem moreta tako finančna oblast, kakor tudi stranka zahtevati novo ocenitev, ako smatrajo, da povišanje, oziroma padec v vrednosti

presega 50% one vrednosti, ki je služila za taksno osnovo za dotično taksno periodo. O dovolitvi nove ocenitve odloča v prvi stopnji finančna direkcija, a v drugi stopnji davčni oddelek fin. ministrstva. Proti odločbi davčnega oddelka finančnega ministrstva ni nobenega nadaljnjega pravnega leka. Nova cenitev služi za taksno osnovo dopolnilne prenosne takse za še preostala cela kalendarstva leta dotične taksne periode.

Na dopolnilno takso ne more samoupravno telo naložiti svoje doklade, ki bi bila večja nego 50% od dopolnilne takse.

T. p. 15., ki je bila doslej v veljavi samo na ozemlju bivše Srbije in Črne gore, določa z veljavnostjo za vso državo:

»Za pogodbe o postrežbi (posodbene pogodbe), t. j. za pogodbe, s katerimi se nepotrošna stvar (n. pr. voz, stroj, živina) daje na uporabo za določen čas, se plača kot taksa 20 Din.«

Pripomba: Ako se za uporabo dogovori kakšna odškodnina, potem je treba upotrebiti predpise, ki veljajo za pogodbe o zakupu ali najemini (tar. post. 14 taksne tarife).

T. p. 16. Za pogodbe o daritvi med živimi ali za primer smrti, kakor tudi vobče za vse prenose premičnih ali nepremičnih stvari ali pravic z daritvijo (poklonom), testamentom ali po zakonskem redu dedovanja se plačujejo ta-

kse, ki so natančneje razvidne v posebni razpredelnici. Dedinska taksa se odmerja po odnosu zapustnika in dediča in po razmerju vrednosti dedščine.

Do sedaj so na ozemlju Slovenije veljali v tem pogledu predpisi cesarske naredbe z dne 15. septembra 1915, zakona z dne 18. junija 1901 in cesarske naredbe z dne 30. decembra 1915. Ti predpisi so sedaj razveljavljeni.

T. p. 29., ki je veljala doslej samo za Srbijo in Črno goro, se spremeni in razširi na vso državo v sledeči obliki:

»Za pogodbe o vzdrževanju določene osebe se plača taksa po vrednosti vsote za vzdrževanje 1%..

Če pa kdo prevzame v vzdrževanje določeno osebo, ne da bi bil to storiti dolžan, potem se plača taksa, kakor za podaritev rente po tar. post. 23. tega zakona.

T. p. 85. Za pritožbo zoper rzsodbo ali odločbo oblastva glede kazenskih prestopkov se plačuje taksa po tar. post. 6 v znesku Din 30.— (doslej 20 Din).

Spremenjena je tudi tar. post. 56 zakona o sodnih taksah tako, da se za neomejena ali omejena, splošna ali posebna pooblastila plačuje taksa 20 Din.

Posebne izjave o postavljanju namestnika, ki se dajejo v samih pooblastilih za sodne zastopnike in odvetnike, se smatrajo kot sestavni del pooblastila in jih ni treba posebej taksirati.

Banovinski davki, takse in doklade.

V »Službenem listu« z dne 31. marca 1937 je objavljen pravilnik o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1937/38. Proračun izkazuje 149 mi-

lijonov 900.000 Din izdatkov in ravno toliko prejemkov. Ta pravilnik s proračunom, ki je njegov sestavni del, stopi v veljavo dne 1. aprila 1937.

Za pokritje potrebščin dravske banovine se pobirajo naslednji banovinski davki, takse in doklade:

1. Občna banovinska doklada k vsem državnim neposrednim davkom v izmeri 50% (kakor lani).

2. Nadomestna doklada za odkupnino osebne dela na cestah k vsem državnim neposrednim davkom v izmeri 5% (kakor lani).

3. Zdravstvena doklada po zakonu o zdravstvenih občinah k vsem državnim neposrednim davkom v izmeri 5% (kakor lani).

4. Šolska doklada po uredbi o vzdrževanju narodnih šol k vsem državnim neposrednim davkom v izmeri 26% (nova doklada).

5. Banovinska trošarina na alkoholne pijače in sicer: a) na pivo 60 Din od hl; b) na esence, ekstrakte in eterška olja z alkoholom 400 Din od 100 kg; c) na rum, konjak, liker in špirit 5 Din od hl⁹.

6. Trošarina na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače, ki znaša od 1 kg: a) 5 Din za proizvodnjo alkoholnih pijač in b) 2.50 Din za ostale namene.

Na vse umetne brezalkoholne pijače, napravljene v dravski banovini brez dodatka ogljikove kisline, se plačuje trošarina v iznosu 0.10 Din od vsakega decilitra vsebine. Umetne brezalkoholne pijače, uvožene v območju dravske banovine, so zavezane trošarini 0.10 Din od vsakega decilitra vsebine.

7. Trošarina na mineralne vode znaša pri steklenicah izpod enega litra vsebine 0.20 Din, pri steklenicah od enega do dveh litrov vsebine 0.50 Din, pri večjih steklenicah pa 0.20 Din od

vsakega začetega litra vsebine. Banovinsko trošarino na mineralno vodo, ki se proizvaja in potroši v dravski banovini, plačujejo proizvozniki sami na podlagi mesečnih obračunov in morajo v ta namen voditi in tedensko predlagati oddelku finančne kontrole dnevne izkaze o prodaji mineralne vode.

8. Trošarina na kvas se pobira v iznosu 4 Din od 1 kg.

9. Trošarina na bencin in na mešani bencin se pobira kot banovinska doklada na državno trošarino in znaša 100 Din na 100 kg tekočine.

10. Trošarina na konsum električnega toka za razsvetljavo znaša 20 par od kilovatne ure pri ceni toka do 4.99 Din in 15 par od kilovatne ure pri ceni toka nad 4.99 Din. Pri ceni toka nad 7 Din se trošarina ne plačuje. Trošarino pobirajo podjetja, ki dobavljajo tok neposredno konsumentom, obenem z odškodnino za porabljeni tok. Ta podjetja odvajajo pobrano trošarino za prejšnji mesec banovinski blagajni obenem s preglednim izkazom konsuma električnega toka za razsvetljavo in z navedbo prodajne cene. Uporaba toka za razsvetljavo trgov, ulic in za državne in samoupravne zavode in urade je izvzeta od plačevanja te trošarine.

11. Trošarina za pnevmatiko znaša letno: 1. za osebne avtomobile in avtobuse za vsakih začetih 50 kg čiste teže 25 Din; 2. za tovarne avtomobile za vsakih začetih 50 kg čiste teže 15 Din. Poleg tega še za vsakih začetih 50 kg nosilnosti: a) do 1500 kg 10 Din; b) za vsakih nadaljnjih začetih 50 kg 5 Din.

12. Banovinska davščina na plesne prireditve in na podaljšanje policijske ure.

13. Doklada k drž. taksi na vstopnice v izmeri 40%.

14. Taksa na lovske karte.

15. Davščina na lovišča in ribolove.

16. Taksa na šoferske legitimacije.

17. Taksa od prenosa nepremičnin znaša 2% od vrednosti nepremičnine. Od prenosov nepremičnin, ki s tem postanejo ali ostanejo predmet dopolnilne prenosne takse, se ta taksa ne pobira.

18. Doklada k dopolnilni prenosni taksi znaša 100%.*

19. Taksa na zavarovalne premije. To takso plačujejo vse zavarovalnice v iznosu 1% od vseh plačanih kosmatih zavarovalnin.

20. Davščina na dedščine. Na državno osnovno takso od dedščin se pobira banovinska doklada v iznosu 20%. Pri dedščinah, ki so po čl. 6, točki 5 zakona o taksah oproščene državne takse, se pobira samostojna banovinska taksa v višini: a) 1% od čistega pripadka nad 20.000 Din do všteti 50.000 Din; b) 2% od čistega pripadka nad 50.000 Din vrednosti. Osebe, ki plačajo od svojega dedinskega pripadka še banovinsko prenosno takso ali dopolnilno takso, ne plačajo te davščine.

21. Taksa na posest, oziroma nošenje orožja.

22. Banovinske administrativne takse in doklade k državnim taksam po zakonu o taksah. V banovinskih poslih se pobirajo naslednje banovinske takse:

a) 50% na doklada k istovrstni dr-

žavni taksi po tarifnih postavkah 25, 35, 41, 42, 45, 47 in 48;

b) 100% na doklada k državni taksi po tarifni postavki 229.

Za vloge, priloge, odgovore in pritožbe po tarifnih postavkah 1, 2, 5 in 6 zakona o taksah se plačuje v samoupravnih poslih namesto državne banovinska taksa v višini istovrstne državne takse.

K državni taksi po tarifnih postavkah 8, 90, 91 in 92 zakona o taksah se pobira 50% na banovinska doklada.

Banovinski taksi niso zavezane pobotnice, s katerimi potrjujejo nameščenci in delavci prejem plače ali mezde.

Ne sme se prezreti, da se za banovinske takse uporabljajo posebni banovinski kolki, ne pa državni kolki.

23. Taksa za prenos lastništva na živinskih potnih listih znaša: a) za drobnico 2 Din; b) za posamezno veliko žival 4 Din. To takso plača kupec.

24. Odškodnina avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest.

25. Banovinska trošarina na vino in žganje se pobira v iznosu: a) 100 Din na 100 litrov vina in vinskega mošta; b) 500 Din na 100 litrov šampanjca in druga peneča se vina; c) 5 Din na hl^o žganja.

Zoper odmero banovinskih davščin je dopustna pritožba na bansko upravo v 15 dneh od dne, ko je bila odmera priobčena davčnemu zavezancu ustmeno ali pismeno. Pravica do odmere banovinskih davščin zastara v petih letih od dne 1. januarja onega leta, v katerem je nastala davčna obveznost. Pravica do izterjatve pa zastara v treh letih od dne, ko je bila odmera zavezancu pismeno ali ustmeno priobčena.

* Tu gre očitno za pomoto. Finančni zakon za l. 1937/38 odreja, da sme samoupravno telo pobirati doklado k državni dopolnilni taksi kvečjemu v izmeri 50%. Banovinska doklada torej ne bo mogla biti višja kakor polovica državne dopolnilne prenosne takse.

Iz našega združništva.

Volitve v kmetijsko zbornico. Že 21. januarja je ministrski svet izdal uredbo o kmetijskih zbornicah. Po predlogu kmetijskega ministrstva se bodo volitve za kmetijsko zbornico razpisale za mesec maj. Združništvo ima velik interes na tem, da bo v kmetijski zbornici čim več takih svetnikov iz združnih vrst. Kmetijske zbornice imajo poleg ostalega tudi nalogo, da pospešujejo tudi združništvo. Delo za pospeševanje združništva v zbornicah bo imelo tem več vpliva, čim vplivnejši bodo v zbornicah zastopniki združništva. Naloga vseh zadrug je torej, da se potrudijo, da bo med volivci čim več zadrugarjev. Volitev zborničnih svetnikov se namreč ne vrši direktno, ampak indirektno po volivnih možeh. Vsak občinski odbor izbere namreč toliko volivnih mož, kolikor jih na dotično občino odpada po višini katastrskega čistega donosa. Skupno število volivnih mož za področje enega okraja je določeno na 50 in ravno toliko namestnikov. Volivni možje se sestanejo na sedežu okraja in izvolijo potem zborničnega svetnika in njegovega namestnika za dotični okraj. — Torej zadrugarji, mislite na to pravočasno in pripravite vse, da bodo v občinskih odborih odposlani za volivne možje zborničnih svetnikov zlasti dobri zadrugarji.

Za likvidnost kreditnih zadrug. Na seji banskega sveta dne 16. februarja tega leta je predlagal dr. Schaubach resolucijo o položaju naših kreditnih zadrug, ki se glasi:

1. Denarna kriza in dolgotrajni režim kmetijske zaščite sta omajala ves naš kreditni sistem. Zlasti pa so prišle v brezupen položaj naše kmetijske kreditne

zadruge. Zamrznjenje naložb in po zaščitnih uredbah povzročeno nezaupanje vlagateljev sta omejila možnost poslovanja kreditnih zadrug do skrajnosti.

2. Čez 450 kmetijskih kreditnih zadrug se bori za svoj obstoj. Te zadruge razpolagajo z bilančno vsoto 1 milijarde 800.000.000 Din in z 1 milijardo 500 milijonov dinarjev hranilnih vlog. Do 500 tisoč malih vlagateljev je zaupalo svoje prihranke in svojo materijalno bodočnost kreditnim zadrugam, kot do takrat brezhibno delujočim ljudskim ustanovam. Kreditno združništvo je v naši banovini temelj kmetskega prebivalstva. Ta temelj je sedaj razmajan, naše kmetsko gospodarstvo je resno ogroženo.

3. Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 25. septembra 1936 je dala nelikvidnosti kmetskih zadrug svoj poseben pečat. Brisanje kmetskih dolgov za povprečno 50%, odplačevanje tega ostanka zadrugam v 14 letnih obrokih, žrtvovanje v dolgoletnem delu zbranih rezerv in celo polovice deležne glavnice bo povzročilo pri mnogih kreditnih zadrugah naravnost pasivnost. Dosledno izvajanje uredbe, ne da bi bilo obenem poskrbljeno za likvidnost, vodi te zadruge v izvenstečajno likvidacijo. Iz lastnih sredstev in moči pa obnove denarnega obtoka tudi močne zadruge ne zmorejo.

4. Tega obupnega stanja kmetskega kredita združništvo ni samo zakrivilo. To stanje pa je tako, da rešitev iz lastnih sredstev ni mogoča. Brez žrtev in sodelovanja države ni pomoči za naše kmetsko združništvo. V zavesti, za koliko gre, ko gre za rešitev temeljev našega kmetskega gospodarstva, se obračajo torej banski svetniki na državo s

klicem, naj ne odlašá rešitve tega največjega kmetskega vprašanja dravske banovine.

Opozarjamo kraljevsko vlado v Belgradu na nepregledne posledice, če se bo to vprašanje likvidnosti in ozdravljenja naših kmetskih kreditnih zadrug še dalje odlagalo. Kraljevsko vlado pozivamo, da nujno izda uredbo o likvidnosti kreditnih zadružnih ustanov ter preskrbi potrebna denarna sredstva za obtok denarja.

Banski svet dravske banovine prosi svojega bana, da sporoči to resolucijo centralni vladi potom pristojnih ministrstev ter z vsemi razpoložljivimi sredstvi dela za nujno in uspešno ureditev tega največjega vprašanja gospodarstva dravske banovine.

Gospodarstvo.

Pošte v naši državi. Skupno imamo v naši državi 4015 pošt, brzojavnih in telefonskih central. Naslednji podatki nam kažejo razdelitev pošt po vsej državi: Belgrad ima 25 pošt, torej na 14.532 prebivalcev ena pošta, ljubljansko ravnateljstvo 352 pošt, torej pride 1 pošta na 3.364 prebivalcev, Zagreb 479 pošt, 1 pošta na 5.988 prebivalcev; Novi Sad 343 pošt, 1 pošta na 7.256 prebivalcev; Sarajevo 92 pošt, 1 pošta na 18.631 prebivalcev, Skoplje 164 pošt, 1 pošta na 19.822 prebivalcev; Split 241 pošt, 1 pošta na 8.666 prebivalcev, in Cetinje

129 pošt, 1 pošta na 7.749 prebivalcev. Povprečno pride v vsej državi na 8.191 prebivalcev 1 pošta.

Boljši pogoji za izvoz živine. V zadnjih časih se precej izboljšujejo pogoji za izvoz živine. Še nedavno so obstojale razne težave pri izvažanju, zdaj se razmere na živinskem trgu stalno obračajo na boljše. Izvoz v vzhodne kraje, na Grško, v Palestino, Egipet in na Malto je vedno večji. Italija je znižala svojo carino za več nego polovico. Italijanskih trgovcev se oglašá vedno več. Tudi izvoz v Avstrijo in na Češko je napredoval nasproti prejšnjemu letu, zlasti je narastel izvoz svinj. V zadnjem času kupuje tudi Nemčija čimdalje več našega blaga. V zadnjih trgovskih dogovorih so Nemci odobrili kontingent za Jugoslavijo za 80.000 prešičev za bodoče leto. Razen tega je odobren za l. 1937 kontingent 25.000 glav. Za izvoz v Nemčijo se zahteva prvovrstno blago, zlasti mladi pitani voli. Naša živinoreja, ki jo je kriza hudo prizadejala, si bo na ta način gotovo zelo opomogla.

Literatura.

Koroški klic. Pod tem naslovom je začela izdajati svoje glasilo Gospodarska zadruga za Mežiško dolino na Prevaljah. Prva številka je izšla 10. marca tega leta. List bo izhajal štirikrat na leto in je v prvi vrsti namenjen članom omenjene zadruge.

Občni zbor Vzajemno podporne čebelice v Ljubljani, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 25. maja 1937 ob 4 popoldne v pevski sobi na Taboru št. 12. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora 2. Poročilo načelstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Računski zaključek za leto 1936. 6. Sprememba pravil. 7. Volitev načelstva in nadzorstva. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor »Zadružne tiskarne« v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 30. aprila 1937 ob 11 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 3. Sklepanje o uporabi čistega dobička. Čl. 12. pravil. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge v Laškem, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 2. maja 1937 ob pol 8 zjutraj v nadžupnijski dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti. — Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob določeni uri, se vrši uro pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Leskovicu pri Krškem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 2. maja 1937 ob pol 8 zjutraj v hranilnični pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Mirni peči, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob pol 8 zjutraj v Društveni sobi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1936. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Električne strojne družbe v Mozirju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 2 popoldne v osnovni šoli. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za l. 1936. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge okoliša občine Ovišje, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 1/2 11 popoldne v šoli na Dobravi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

18. redni občni zbor Elektro-strojne zadruge v Podblici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 2. maja 1937 ob 2 popoldne v šoli v Podblici. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Po-

ročilo načelstva in nadzorstva. 5. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva. 6. Raznoterosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Rovtahu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 9. maja 1937 ob pol 3 popoldne v zadružnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Rudniku, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. maja 1937 ob 4 pop. v zadružnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrditev računskega zaključka za l. 1936. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Ribnici, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 2. maja 1937 ob pol 8 zjutraj v zadružnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Poročilo o izvršeni reviziji v letu 1936. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Sklepanje o odpisu dvomljivih terjatev. 5. Volitev nadzorstva in dopolnilna volitev načelstva. 6. Prememba pravil. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge v Stojneih, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 2 popoldne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 3. Slučajnosti.

VI. redni letni občni zbor Mlekarske zadruge v Slovenjgradu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob pol 10 popoldne v Zadružnem domu v Slovenjgradu. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Določitev dveh overovateljev zapisnika. 3. Poročilo načelstva. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 6. Poročilo o izvršeni reviziji v letu 1936. 7. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. maja 1937 ob 8 popoldne v pisarni hranilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Pregled računov za leto 1936. 4. Volitve načelstva in nadzorstva. 5. Razni predlogi.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Strahinju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 2. maja 1937 ob 15 v Strahinju hiš. št. 46. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje zapisnika. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Sklepanje o izterjevanju dolgov. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jakobu ob Savi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 25. aprila 1937 ob 3 popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sklepanje o predlogih članov. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Šmarju pri Jelšah, r. z. z n. z., se bo vršil v četrtek 6. maja 1936 ob 14 v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadrūge v Šmihelu pri Šoštanju, r. z. z o. z., se bo vršil v četrtek 6. maja 1937 (Križovo) po prvem cerkvenem opravilu v Slomškovem domu. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 4. Volitev nadzorstva. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z n. z., se bo vršil v sredo 28. aprila 1937 ob 7 zvečer v uradnem prostoru v št. Vidu nad Ljubljano. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1936. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Zgornjem Brniku, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 v prostorih načelnika št. 93 ob 4 (16) popoldne. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 4. Odobritev ra-

čunjskega zaključka. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarskega društva na Vrhnikih, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1937 ob 15 v Rokodelskem domu na Vrhnikih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1936. 4. Volitve načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo 2. maja 1937 ob 3 popoldne v Katoliškem društvenem domu v Žičah. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1936. 4. Slučajnosti.

Modro galico

za škropljenje vinogradov dobavlja iz domačih tovarov in daje tudi vsa pojasnila glede plačilnih olajšav

**Gospodarska zveza
v Ljubljani, Tyrševa cesta 29**

Gospodarska zveza v Ljubljani nótira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din 134.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 102.—; kalijeva sol po 100 kg Din 150.—; kostni superfosfat Din 123; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 200.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 187.—; kostna moka Din 100.—; nitrofoskal v vrečah Din 145.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 2.—; modra galica Din 6.70; žveplo Din 2.80. Pri vagonem odjemu so cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700—2.000; čistilnik 10 sit 1.500 Din; plugi Lesce Din 880—995; repo-

reznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400—1.700; brzoparilniki Din 1.050 do 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki 900 Din; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike »Rapp« Din 70.—. Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 5000 kg franko vsaka postaja. Modra galica pri vagonem odjemu po konkurenčni ceni.

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic »Zadružne zvezek« nudi Oblačilnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.